

บทคัดย่อ

เรื่อง พื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเลไทย-กัมพูชา: ปัญหาและแนวทางดำเนินการ

ลักษณะวิชา การเมือง

ผู้วิจัย ดร.สุวันชัย แสงสุขเยี่ยม

หลักสูตร ปรอ. รุ่นที่ 24

กัมพูชาและไทยได้ประกาศกำหนดเขตไหล่ทวีปของตนในอ่าวไทยเมื่อปี พ.ศ. 2515 และ 2516 ตามลำดับ การประกาศเขตไหล่ทวีปของทั้งสองฝ่ายทำให้เกิดพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเล โดยปัญหาพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเลดังกล่าวมีความสำคัญในหลายด้าน ทั้งสองฝ่ายได้มีการเจรจาเรื่องเขตแดนทางทะเลหลายครั้งเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 จนในที่สุดเมื่อปี พ.ศ. 2544 ในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ทั้งสองฝ่ายได้มีการลงนามรับรองบันทึกความเข้าใจไทย-กัมพูชา ว่าด้วยพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเลในไหล่ทวีป ซึ่งเรียกย่อว่า “MOU 2544”

ทั้งสองฝ่ายได้เจรจาตาม MOU 2544 แต่จนถึงปัจจุบันยังไม่สามารถตกลงหาข้อสรุปใดๆ ได้ โดยเมื่อปี พ.ศ. 2552 คณะรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้มีมติเห็นชอบในหลักการให้ยกเลิก MOU 2544 เนื่องจากเห็นว่ารัฐบาลกัมพูชาแต่งตั้ง พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจ อาจส่งผลกระทบต่อเจรจา แต่จนรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หมุดจาระลง MOU 2544 ก็ยังไม่ได้ถูกยกเลิกอย่างเป็นทางการ

ต่อมารัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ซึ่งเข้ารับตำแหน่งเมื่อปี พ.ศ. 2554 ได้มีท่าทีชัดเจนว่าจะไม่ยกเลิก MOU 2544 ยิ่งไปกว่านั้นยังจะเร่งเจรจากับกัมพูชาในเรื่องดังกล่าว แต่ในขณะนี้มิถุนกรรมการและประชาชนไทยจำนวนมากไม่เห็นด้วยกับการเจรจาตามกรอบ MOU 2544 เนื่องจากเห็นว่าไทยเสียเปรียบอย่างมาก รวมทั้งมีข้อสงสัยและห่วงใยในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนที่อาจมีของนักการเมืองทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายกัมพูชา

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนวทางดำเนินการที่เหมาะสมสำหรับปัญหาพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเลไทย-กัมพูชา ผลของการวิจัยพบว่า เส้นเขตไหล่ทวีปที่ไทยอ้างสิทธิเป็นไปตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศมากกว่ากัมพูชาอย่างมีนัยสำคัญ กรอบการเจรจาตาม MOU 2544 ได้เปลี่ยนท่าทีการเจรจาของไทยต่อปัญหาดังกล่าวไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิงซึ่งมีผลทำให้ไทยเสียเปรียบในการเจรจา การจัดทำ MOU 2544 และการดำเนินการหลังการลงนามรับรองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนของนักการเมืองทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายกัมพูชาเข้ามาเกี่ยวข้องและยากแก่การตรวจสอบ การวิจัยนี้ได้เสนอแนวทางดำเนินการแก้ไขปัญหาพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเลไทย-กัมพูชา รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง